

DARE DE SEAMA

DE

LUCRARILE SOCIETATEI

Ședința Comitetului din 27 Noembrie 1897

(În a 2-a convocare)

Ședința se deschide la ora 9 seara sub președinția D-lui N. N. Hârjeu Vice-Președinte; cestiunile la ordinea zilei au fost cele următoare:

1) Se admit în unanimitate cererile de admisie ale D-lor R. Goleșcu, Tancred Constantinescu, N. Drageanu, C. Gherachi, I. Ionescu, David Vartan și Victor Stăncănu.

2) Demisiunile D-lor Căpitan I. Vasiliu-Năsturel, Otto Niemetz și C. R. Mircea, se resping, și Biuroul e însărcinat să-i roage ași retrage demisiunile.

3) Proiectul de Regulament prezentat de D-l Yarca se va pune în discuție ulterior, numărul membrilor prezenți fiind prea redus și autorul proiectului D-l D. Yarca fiind împiedicat a lua parte la ședință.

4) Cererea D-lui Redactor al Buletinului de a i se acorda suma de 200 lei pentru plata unor traducțiuni, se aprobă.

5) Comitetul însărcinează Biuroul să facă o adresă către D-nii șefi de servicii pentru succesul Buletinului și se delegă D-l Redactor Al. Proca să presinte adresa D-lor Șefi de servicii.

6) Se fixează banchetul anual al Societății la 5 Decembrie seara și se însărcinează pe D-l G. Caracostea a-l organiza.

7) Pentru viitoarea Adunare Generală se citește lista membrilor eligibili și se aprobă.

Comitetul însărcinează apoi pe D-nii Casier Gallea și Secretar Poenaru a redacta darea de seamă a Comitetului pe anul 1897, dare de seamă ce va prezenta Comitetului înainte de a se distribui.

p. Președinte, **N. N. Hârjeu.**

Secretar, *Dem. Poenaru.*

Ședința Comitetului din 7 Decembre 1897.

Ședința se deschide la orele 8.30 seara de D-l. E. Radu, Președintele Societății.

Se dă citire de darea de seamă a Comitetului pe anul 1897, redactată de D-l Casier Gallea și Secretar D. Poenaru.

La cererea D-lui Yarca de a se face în darea de seamă mențiune de reducerea taxelor pentru Membri nereședinți, Comitetul decide a se pune la ordinea zilei în Adunarea Generală după ce se va studia cestiunea și se va propune modificarea statutelor.

D-l Casier Gallea dă explicațiuni asupra bilanțului ce însoțește darea de seamă și cere a se face mențiune de anunțurile ce ni se dau de Direcțiunea Generală a C. F. R. pentru Buletin.

Cu aceste adause se admite darea de seamă prezentată și se decide imprimarea și trimiterea ei D-lor Membrii ai Societății.

Președinte, **E. Radu.**

Secretar, *Dem. Poenaru.*

Adunarea Generală din 7 Decembre 1897.

Adunarea Generală se deschide la orele 9 seara de D. E. Radu Președintele Societății, prezenți fiind 25 Domni Membrii.

Se dă citire de sumarul Adunării Generale precedente (30 Maiu a. c.) și neluând nimeni cuvântul contra se aprobă.

După aceasta D-l Președinte comunică Adunării că, în urma însărcinării ce i a dat Adunarea Generală precedentă a exprimat în persoană Majestăților Lor Regele și Regina viia mulțumire a Membrilor Societății pentru însănoșirea A. S. R. Principele Ferdinand și

că Majestatea Sea a fost mișcată de expresiunea acestor sentimente.

D-l Președinte adaugă că Majestatea Sea apreciază mult pe Ingineri și că datorim aceasta activității noastre și armoniei ce domnesce printre noi.

Adunarea Generală primesce această comunicare cu aplause.

Se trece apoi la ordinea zilei care cuprinde înlocuirea Membrilor din Comitet al căror mandat expiră anul acesta și anume:

D-l Brătianu I. I. C.	D-l Ottolescu Sc.
• Caracostea Gh.	• Saligny Anghel
• Hârjeu N. N.	• Yarca D.
• Lupu C. G.	

D-l Caracostea cere cuvântul și arată Adunării că D-sa fiind de mai mulți ani în Comitet, vrea să lase locul altora și nu ține de loc să fie reales.

Se suspendă ședința pentru constatare și vot secret.

La deschiderea scrutinului se obține rezultatul următor:

D-l Saligny Anghel	25 voturi
• Hârjeu N. N.	25 „
• Brătianu V. I. C.	23 „
• Țerușanu P.	22 „
• Caracostea G.	21 „
• Mironescu C.	15 „
• Zottu G. I.	14 „
• Yarca D.	12 „
• Ottolescu Sc.	6 „
• Iliescu P.	4 „
• Davidescu C.	4 „
• Lupu C. G.	4 „
• Brătianu I. I. C.	2 „
• Schlawe H. O.	2 „
• Vârnav Sc.	1 „
• Casimir Gr.	1 „
• Dupperex Ed.	1 „

rezultatul ce se va comunica tuturilor Membrilor împreună cu lista celor eligibili.

Se procedează apoi la deschiderea scrutinului pentru admitere de Membrii noi; iaș parte 87 votanți și rezultatul este următorul:

D-l Goleșcu R.	87 voturi
• Constantinescu T.	85 „
• Drogeanu N.	79 „
• Gherachi C.	81 „
• Ionescu I.	85 „
• Vartan D.	83 „
• Stăuceanu V.	86 „
• Opreanu A. R.	86 „

prin urmare se proclamă admiși toți candidații.

Președinte, **E. Radu.**

Secretar, *Dem. Poenaru.*

Adunarea Generală din 15 Decembre 1897.

Ședința se deschide la orele 9 seara de D. E. Radu Președintele Societății, prezenți fiind 47 D-ni membrii.

Se dă citire la sumarul ședinței precedente și nelăsând nimeni cuvântul contra, se aprobă.

Adunarea trece apoi la ordinea zilei care cuprinde: Darea de seamă a Comitetului pe anul 1897, aprobarea gestiunii și descărcarea Comitetului și alegerea definitivă pentru reînnoirea unei treimi a Comitetului conform art. 19 și 33 din statute.

Se dă citire de darea de seamă a Comitetului care s'a trimis tuturilor Membrilor.

D-l Casier Gallea dă explicațiuni asupra punctului că din 1100 lei ce i s'a remis ca venit în numerar de Biuroul precedent, a reconstituit cu 885 25 lei fondul social și a trecut la venituri numai restul de 215.45 lei.

D-l D. Yarca cere ca soldul de 3090 90 lei, beneficiu al gestiunii pe 1897 să treacă integral la fondul social.

D-l D. Poenaru, considerând că creditul bibliotecii pe 1897 a fost de 1600.00 lei și că s'a cheltuit numai 400.00 lei aproximativ, e de avis că restul de 1200.00 să se restituie bibliotecii pentru cumpărare de cărți și cere a se numi o comisiune care să aleagă uvragele.

Adunarea, consultată, aprobă propunerea D-lui Poenaru și decide ca restul de beneficiu să treacă ca fond social.

Ne luând nimeni cuvântul contra dării de seamă, se aprobă gestiunea Comitetului și se trece la ordinea zilei.

D-l Yarca, luând cuvântul declară, că înainte de vot distribuindu-se liste, invitând pe membrii a vota pe cei indicați, între care e și D-sa, e cu totul străin de această propagandă care putând fi considerată ca presiune asupra Membrilor, îl obligă să nu accepte mandatul de Membrii în Comitet în cazul de va fi ales.

D-l Președinte E. Radu răspunde D-lui Yarca că nu poate fi nici o presupunere că D-l Yarca figurează în listele trimise cu consimțământul D-sale, că D-sa a adus servicii reale Societății Politehnice și că membrii Societății vor vota cu încredere pentru D-l Yarca.

Să suspendă ședința pentru a se proceda la vot.

Iau parte la vot, fie prin corespondență, fie direct, 97 votanți.

La deschiderea scrutinului D-l Președinte proclamă Membrii ai Comitetului pe perioada 1898 - 1900 pe:

D-l N. N. Hârjeu	care a întrunit 87 voturi
• Anghel Saligny	85 „
• P. Țarușianu	79 „
• G. Caracostea	76 „
• C. Mironescu	62 „
• V. I. C. Brătianu	59 „
• D. Yarca	46 „

Președinte, **E. Radu.**

Secretar, *Dem. Poenaru.*

Ședința Comitetului din 20 Decembrie 1897.

Membrii prezenți: D.D. E Radu, Al. Gafencu, C. Mironescu, P. Țerușianu, V. I. C. Brătianu, Th Botez, Căpitan Sc. Panaitescu, N. Gallea, G. Caracostea, N. N. Hêrjeu și Dem. Poenaru.

Ordinea zilei: Alegerea Biuroului și a comisiunii de excursiuni pe anul 1898.

Ședința se deschide la orele 9 seara de D-l Președinte E. Radu care comunică Comitetului că conform art. 34 din Statute, trebuie să se procedă la alegerea Biuroului pe anul 1898.

Se aprobă suspendarea ședinței, cerută de D-l N. Hêrjeu pentru consfătuire înainte de vot.

Procedându-se apoi la votarea Președintelui rezultatul scrutinului este următorul:

P. Țerușianu 1 vot
E. Radu 10 voturi

D-l Radu, luând cuvântul, arată că se simte foarte onorat de votul comitetului, dar că 'i este imposibil de a accepta din nou mandatul de președinte; D-sa a primit în anul trecut această însărcinare pentru a aduce în sânul Societății armonia pe care are plăcerea a o constata ați, crede că și-a îndeplinit această însărcinare și prin urmare roagă Comitetul să accepte desistarea D-sale.

D-l Țerușianu recunoaște că D-l Radu a adus armonia în Societate și că acest rezultat se datorește personal D-lui Radu și tocmai pentru aceasta îl roagă să dea concursul său Societății și pe viitor, asigurându-l de sprijinul Membrilor Comitetului.

D-l Mironescu opinează că tocmai pentru că D-l Radu a fost ales președinte în speranța de a aduce armonia în societate, să accepte astăzi Președenția ca resplată de cea-ce a făcut pentru Societate.

D-l Botez adaugă că aceasta va confirma și mai mult acordul ce există.

D-nul Radu în urma acestora declară că acceptă Președenția și mulțumește încă o dată Comitetului.

Se procedează apoi la alegerea a 2 Vice-Președinți:

Intrunesc D. N. Hêrjeu 9 voturi
» » V. I. C. Brătianu 8 »
» » C. Mironescu 3 »
» » P. Țerușianu 1 »

Se proclamă dar ca Vice-Președinți D-nii Hêrjeu și V. Brătianu.

D-l V. Brătianu cere Comitetului a fi înlocuit ca Vice-Președinte cu un membru mai cu curent ca D-sa cu lucrările Comitetului, D-sa fiind nou intrat în Comitet și nu poate accepta această însărcinare decât mai târziu când va fi luat parte la aceste lucrări.

În urma insistențelor unanime ale Membrilor prezenți, D-l V. Brătianu acceptă a fi Vice-Președinte.

Se continuă apoi cu alegerea Casierului, D-l N. Gallea e ales în unanimitate și a secretarilor la care intrunesc:

D. Botez 10 voturi
» Caracostea 10 »
» Pâslă 2 »
» Poenaru 10 »
» Stratilescu 1 »

Se declară prin urmare aleși Secretari: D-nii Botez Caracostea și Poenaru.

Procedându-se apoi la alegerea a 6 membrii în Comisiunea de excursiuni, se aclamă în unanimitate:

D-nii Gr. Caracostea
» Al Mareș
» C. Alemănescianu
» I. Pușcariu
» C. Davidescu
» P. Zahariad.

După aceasta D-l Președinte dă citire de dimisia din Comitet a D-lor M. Romniceanu și D. Yarca; Comitetul luând cunoștință de Procesul-Verbal al Adunării Generale din 15 Decembrie, decide în unanimitate a se insista pe lângă D-lor pentru a 'și retrage dimisiunea.

Urmează apoi o schimbare de vederi a membrilor prezenți asupra gestiunii financiare pe 1898, în urma căreia se însărcinează Biurul a studia cestiunea schimbării actuale a localului iar pe D. Casier a prezenta Comitetului o listă de membrii remași înapoi cu plățile.

Se aprobă gratificațiile usitate a se da la anul nou personalului inferior al Societății pe cuantumul din anul trecut și se însărcinează Biurul a avisa asupra jurnalelor la care să se aboneze Societatea pe anul 1898.

Președinte, **E. Radu.**

Secretar, *Dem. Poenaru.*

Ședința Comitetului din 17 Ianuarie 1898.

Ședința se deschide la orele 9 seara sub președenția D-lui E. Radu, fiind prezenți DD. Vice-Președinte V. Brătianu, D. Casier Gallea și DD. Membrii C. Mironescu, Panaitescu, Botez și Poenaru.

Se dă mai întâiu citire de procesul-verbal al ședinței precedente și se aprobă fără modificări.

Ordinea de zi coprinzând alcătuirea bugetului pe 1898, D-l Casier Gallea expune proiectul său de buget și dă explicațiuni asupra câtor-va puncte:

Așa la art. 1 din venituri s'a trecut ca venit al fondului social 775 lei, care provin din 725 lei venit al fondului social existent și 75 lei cupoanele de Iulie la 2 bonuri ce se vor cumpăra.

La cotisații pe 1898 se trece 400 Membrii a 60 lei, cea-ce face 24000 lei, având în vedere că încasările din urmă vor putea compensa întârzierile actuale.

La abonamente și anunțuri se aprobă cifra de 3000 lei, provenind din 800 lei de la C. F. + 500 lei de la

Ministerul Cultelor + 150 lei de la Școala de poduri + 550 lei de la particulari, și + 1000 lei de la Serviciul studiilor, sumă ce D-l Președinte comunică Comitetului că se acordă.

Subvenția de 2000 lei de la Ministerul Lucrărilor Publice se admite sub titlul cum a fost acordată până acum de Minister.

Urmează apoi o discuțiune pe capitole dupe care bugetul propus de D-l Casier este admis fără modificări.

Venituri

	Lei
Art. 1. Venitul fondului social	775.00
• 2. Cotisațiuni pe anul 1898	240000.0
• 3. Subvențiuni	2000.00
• 4. Abonamente și anunțuri	3000.00
• 5. Escedent din 1897	1000.00
Total	lei 30.775.00

Cheltueli

	Lei
Art. 1. Chiria localului și abonamente la apă	5590.00
• 2. Intreținerea localului	500.00
• 3. Intreținerea și complectarea mobilierului	500.00
• 4. Încălzitul	500.00
• 5. Luminatul	1700.00
• 6. Biblioteca și bibliotecar	1500.00
• 7. Abonamente la reviste și ziare	1000.00
• 8. Buletin și redacție	7500.00
• 9. Imprimare și cheltueli de birou	800.00
• 10. Lefuri	3400.00
• 11. Gratificații și transporturi	300.00
• 12. Cheltueli de reprezentare și ajutoare	800.00
• 13. Fond disponibil	6685.00
Total	lei 30.775.00

Comitetul aprobă 7500 lei pentru Buletin și 'și rezervă de a relua cestiunea invitând pe D-l Redactor a lua parte la discuțiune, fiind decis a face economii.

Se autorizează D-l Președinte a trata cu Societăți similare pentru închirierea localului nostru.

Se admit cererile de admisie ale Domnilor Boian și Eremia.

D-nii Soutzo și Steopoe vor fi rugați a 'și retrage dimisiile.

Regulamentul D-lui Yarca se va trimite noilor membrii din Comitet.

Se decide a ruga Comisiunea aparatului Pisone să accelereze lucrările.

Se decide radierea din lista membrilor Societății a D-lui Capitan Christescu și intervenirea pe lângă membrii remași înapoi cu cotisațiile.

Se delegă apoi DD. Panaitescu, Botez și Poenaru să studieze cestiunea abuzurilor ce se fac cu titlurile de Inginer și Architect.

Președinte, **E. Radu.**

Secretar, *Dem. Poenaru.*

Ședința Comitetului de la 5 Iunie 1898.

Ședința se deschide la orele 9 seara sub președinția D-lui E. Radu prezenți fiind și D-nu D. Mironescu, Gafencu, D-l casier N. Gallea, Caracostea, Panaitescu, Botez și Poenaru.

Cestiunile examinate de Comitet și decisiunile luate sunt următoarele:

1) La invitarea ce D-l Ministru al Domeniilor face Societății de a delega un Membru în Comisiunea consultativă a participării României la Expoziția de la Paris în 1900, Comitetul delegă pe D-l Președinte E. Radu.

2) Demisiunea D-lui Th. Popescu, Membru, se respinge și se decide a se interveni pe lângă D-sa, pentru a rămâne în Societate.

3) Asemenea și cu demisiunea D-lui Mewes Membru.

4) D-l Steopoe repetând demisiunea D-sale se promite.

5) D-l Stamatescu demisionând, Comitetul decide a se interveni pe lângă D-sa să rămâie în Societate și ca deferință pentru un vechiu membru în Societate, încă de la înființarea ei, precum e D-sa, Comitetul dispensează pe viitor pe D-l Stamatescu de plata cotisațiilor viitoare.

6) Asupra demisiei D-lui Gr. Popovici, D-sa fiind înapoiat cu plata cotisațiilor, Comitetul decide a se cere D-lui Popovici să 'și reguleze plățile și apoi să dimisioneze.

7) Cererea D-lui Pașcan de a se imprima de Societate volumul al 2-lea din cursul de arhitectură al D-sale, nu se poate aproba de oare-ce revine la o cheltuială de 4000 lei pe care Societatea trebuie să 'i verse până va putea încasa vânzarea volumelor și din cauza lipsei momentane de fonduri.

8) Demisiunea D-lui Gaedertz care pleacă în misiune în Asia pentru 2 ani, se primesc.

9) Se admit cererile de admisie ale D-lor Gh. E. Radu, Radu P. Dragoș și T. D. Eremia.

Președinte, **E. Radu.**

Secretar, *Dem. Poenaru.*

Ședința Comitetului din 8 Octombrie 1898.

Ședința se deschide la orele 8 seara sub președinția D-lui E. Radu, fiind prezenți Domnii Mironescu, Țeruşanu, Caracostea, Proca, Stratilescu și Poenaru.

La ordinea zilei

1) Cererile de admisie ale D-lor S. Mateescu, G. Macri și I. D. Popovici, se primesc în unanimitate.

2) Cererea D-lui B. G. Assan, membru în societate, de a se distribui cu primul număr al buletinului un răspuns al D-sale la raportul C. F. R. către Ministerul Lucrărilor Publice, relativ la furnitura de uleiuri.

Comitetul examinând cestiunea, decide a nu se admite cererea D-lui Assan, buletinul fiind rezervat cestiunilor tehnice. Societatea Politehnică ne având rolul

să intervie în diferendul dintre C. F. R. și D-l Assan și ne putând publica răspunsul D-lui Assan precum nu a publicat nici raportul C. F.

3) În ce privește mersul societății și ale buletinului, comitetul decide a se interveni din nou către D-nii șefi de serviciu pentru a da articole la buletin și D-l casier Gallea e însărcinat să insiste pe lângă membrii înapoeați nu plata pentru a-și aquita datoriile.

Președinte, **E. Radu.**

Secretar, *Dem. Poenaru.*

Sedința Comitetului din 26 Noembrie 1898.

Ședința se deschide la orele 9 seara de D-l președinte E. Radu, fiind prezenți D-nii vice-președinți Hârjeu și V. I. C. Brătianu, D-l casier Gallea și D-nii Țerușeanu, Mironescu, Caracostea, Proca și Poenaru.

Cestiunile examinate de comitet și decisiunile luate sunt următoarele :

1) D-l casier prezintă situația membrilor întârziați cu plata cotizației, și comitetul decide să se conforme statutelor în termenul cel mai scurt, și de aceea admite să se treacă pe lista eligibililor în comitet și membrii întârziați cu plățile.

2) Se declară eșiți din comitet membrii al căror mandat expiră acum și anume :

D-nii Botez, Duca, Panait, Panaitescu, Pâslă, Rădulescu și Stratilescu.

D-l Mironescu relevă că de oare ce prin statute numărul nereședinților nu poate trece de $\frac{1}{3}$ din numărul total al membrilor comitetului, 13 membrii din cei rămași fiind reședinți, anul acesta se pot vota 6 nereședinți. Comitetul decide a se comunica aceasta votanților.

3) În privința banchetului anual de la 5 Decembre comitetul însărcinează pe D-l Secretar Caracostea cu organizarea și decide ca ținuta să fie fracul.

D-l președinte e însărcinat să invite pe D-l Ministru.

4) Dimisia D-lui Ingeana I. Davidescu nu se admite și se decide a se interveni pe lângă D-l Davidescu să și-o retragă.

5) D-l președinte arată comitetului că în ultimul număr al buletinului este un articol al cărui titlu și a cărui formă nu sunt în raport cu caracterul buletinului. Comitetul admite această apreciere și decide a nu se publica articole netehnice, de polemici sau incompatibile cu caracterul buletinului.

Președinte, **E. Radu.**

Secretar, *Dem. Poenaru.*

Adunarea Generală din 6 Decembre 1898.

Ședința se deschide la orele 9 seara de D-l președinte E. Radu, fiind prezenți 17 Domni Membri.

1) D-l I. Băiulescu în cestiune prealabilă, constatând numărul prea restrâns de membri prezenți cere amânarea.

D-l președinte arată că statutele nu opresc ținerea ședinței ori câți membri ar fi prezenți.

Se suspendă ședința pentru votul pregătit de alegere în comitet, la deschiderea scrutinului se constată următorul rezultat :

Votanți : 17

au întrunit

D-l	G. I. Duca	17 vot.
»	Gr. Stratilescu	16 »
»	C-tra Amiral V. Urseanu	15 »
»	C. Răileanu	15 »
»	E. Balaban	14 »
»	I. Ionescu	13 »
»	A. Beleşiu	10 »
»	A. Davidescu	5 »
»	A. Ioachimescu	4 »
»	C. Davidescu	3 »
»	D. Cireșanu	2 »
»	I. Pâslă	2 »
»	E. Dupperex	1 »
»	A. Dimitrescu	1 »
»	Th. I. Botez	1 »

care rezultat se va comunica tuturor membrilor.

2) La deschiderea scrutinului pentru admitere de noi membri rezultatul este următorul:

Votanți : 78

intrunesc

D-l	Boian Octav	71 vot.
»	Dragoș Radu	75 »
»	T. Eremia	76 »
»	G. Macri	76 »
»	St. Mateescu	76 »
»	I. Popovici	76 »
»	V. Rîșcanu	76 »
»	S. Radu	75 »

candidați sunt proclamați membri ai societății.

Președinte, **E. Radu.**

Secretar, *Dem. Poenaru.*

Ședința Comitetului din 9 Decembre 1898.

(Comitetul convocat de urgență)

Ședința se deschide la orele 9 seara de D-nu Președinte E. Radu, fiind prezenți D-nu Vice-Președinte N. Hârjeu și D-nii P. Țerușeanu, Mironescu, Romniceanu, Stratilescu, Caracostea și Poenaru.

La ordinea zilei fiind participarea Societății la înmormântarea lui Gh. C. Cantacuzino, Comitetul decide ca membrii societății să participe în număr cât se poate mai mare, că D-l Președinte se înscrie la familie și să asiste la înmormântare cu cei-lalți membrii în numele Societății; nefiind timp suficient pentru a se însuși prin circulară membrii, rămâne ca fie-care să comunice aceasta colegilor. Se renunță la depunerea unei coroane din cauza dispozițiilor exprese luate de familie.

Președinte, **E. Radu.**

Secretar, *Dem. Poenaru.*

Ședința Comitetului din 1 Decembrie 1898.

Ședința se deschide la orele 5 seara de D. Președinte E. Radu, fiind prezenți D-nu Vice-Președinte Hărjeu, D-nu Casier Gallea și D-nii Țerușanu, Mironescu Caracostea, Stratilescu și Poenaru.

1) Se aprobă procesele verbale ale ședinței precedente.

2) Se admit cererile de admisiune în societate ale D-ilor A. Pucklitscky, major Coandă, D. Văsescu, N. P. Teodorescu, C. Comănescu și S. Marcu.

3) Se citește apoi de secretariat darea de seamă, D-l Casier Gallea prezintă bilanțul și dă câte-va explicațiuni asupra gestiunii.

Comitetul aprobă darea de seamă și bilanțul și decide imprimarea și comunicarea lor tuturilor membrilor.

Președinte, E. Radu.

Secretar, Dem. Poenaru.

Elementele magnetice terestre ale României

de D. Negreanu

(Urmare)

II. Componenta orizontală a forței magnetice terestre.

Componenta orizontală a forței magnetice terestre pentru Bucuresci a fost măsurată de mine în 1895, și rezultatul pentru 1 Ianuarie 1895 a fost publicat în Bibliothèque Internationale de l'Alliance Scientifique universelle t. II, fascicule 1-er, Bucuresci 1895.

Metoda întrebuintată pentru a măsura această componentă, este cea indicată de Gauss, care consistă în a determina:

a) produsul MH , a momentului magnetic a unei bare magnetice cu componenta orizontală a forței magnetice terestre;

b) cocientul $\frac{M}{H}$.

Pentru a determina pe MH , m'am servit de un magnet prismatic, suspendat la mijlocul său cu un fir subțire și lung de platină și putând oscila în un plan orizontal. Formula pendulului compus:

$$t = n\pi \sqrt{m \frac{b^2 + c^2}{12} \times \frac{1}{MH}},$$

în care t represintă timpul în secunde, în care s'au efectuat n oscilațiuni;

m greutatea barei magnetice;

b și c lungimea și grosimea barei magnetice prismatice, perpendiculare axului vertical împrejurul căruia oscilează bara magnetică, permite a calcula produsul MH .

Făcând experiența cu un magnet prismatic, a cărui date erau următoarele:

$$m = 280^{gr}, 6$$

$$b = 42^{cm}, 825$$

$$c = 0^{cm}, 675$$

am găsit $n = 25$ oscilațiuni în timpul $t = 400$ secunde.

Vom deduce, făcând calculele:

$$(1) MH = 1149,3.$$

Pentru a determina $\frac{M}{H}$, ne servim de același magnet prismatic.

Magnetul prismatic este așezat orizontal și perpendicular pe direcțiunea meridianului magnetic. Un ac magnetic mic, care poate oscila în planul orizontal a barei magnetice, este așezat astfel, că axul său de suspensiune este în planul vertical al barei magnetice. Punând magnetul la diferite distanțe și măsurând distanțele de la mijlocul acului magnetic la mijlocul barei magnetice, s'a observat pentru distanțele d și d' , evaluate în centimetri, deviațiunile acului magnetic φ și φ' .

Relațiunea $\frac{M}{H} = \frac{1}{2} \frac{d^5 \operatorname{tg} \varphi - d'^5 \operatorname{tg} \varphi'}{d^2 - d'^2}$, permite

a calcula $\frac{M}{H}$.

Efectuând această experiență cu magnetul prismatic, s'a observat; că la distanța $d = 100$ centimetri, deviațiunea $\varphi = 2^\circ 30'$ și la distanța $d' = 90$ centimetri, deviațiunea $\varphi' = 3^\circ 30'$.

$$\text{Deci (2) } \frac{M}{H} = 21000, 3.$$

Dividând (1) prin (2) și estrăgând rădăcina pătrată:

$$H = 0,233 \text{ unități } C. G. S.$$